

Jaarverslag 2018

Noord-Hollands Archief

Jaarverslag 2018

Voorwoord

Voor nu en later luidt de treffende titel van ons meerjarenbeleidsplan 2017-2020. En dat is waar wij ons in het verslagjaar 2018 op hebben gericht. Niet in het minst gedwongen door de verrassende aankondiging van de minister van OCW halverwege het jaar dat het Rijk/OCW zich in de komende tijd terug wil trekken uit de gemeenschappelijke regelingen met de Regionaal Historische Centra (RHC's). Samen met ons bestuur en de collega-RHC's hebben wij ons bezonnen op een passende reactie. Maar daarnaast hebben wij ons ook in dit verslagjaar wederom gericht op de zo gewenste verdere ontwikkeling en implementatie van het e-Depot, de duurzame opslag, beheer en ter beschikkingstelling van digitale informatie. Ook dit jaar waren de stappen die op dit pad gezet konden worden minder dan gewenst. Dit is dan ook de reden dat, geheel overeenkomstig de gestelde doelen uit ons meerjarenbeleidsplan, naast de samenwerking in RHC-verband gezocht wordt naar nieuwe regionale mogelijkheden tot samenwerking, onder meer op het gebied van e-Depot en digitale informatievoorziening.

Een van de hoogtepunten van 2018 was de viering van het 700-jarige bestaan van ons publiekscentrum de Janskerk. We hebben dit met iedereen die zich betrokken voelt bij de Janskerk op diverse wijze gevierd.

Daarnaast heeft 2018 voor het Noord-Hollands Archief voor een belangrijk deel in het teken gestaan van de voorbereidingen voor de ingrijpende aanpassingen van de fysieke dienstverlening die wij per 1 januari 2019 doorvoeren en de daarmee samenhangende voorbereidingen voor de verbouwing en aanpassing van ons publiekscentrum in de Janskerk in Haarlem-Centrum. Een belangrijk deel van de vrijkomende ruimten in de Janskerk worden ingevuld met een permanente presentatie van de intrigerende en indrukwekkende collectie van de Koninklijke Joh. Enschedé. Ook hiervoor werden belangrijke voorbereidingen getroffen, die moeten leiden tot de invulling in de loop van 2019.

Los van de geschetste ontwikkelingen is er ook in 2018 natuurlijk weer ontzettend veel werk verricht door onze medewerkers en vrijwilligers. Te veel om allemaal op te noemen, maar een samenvatting treft u aan in dit jaarverslag. Bestuur, medewerkers en vrijwilligers van het Noord-Hollands Archief werken in collegialiteit en met grote passie en bevoegenheid aan de taken die ons door onze partners en overige deelnemende overheden zijn opgedragen: namelijk het professioneel, verantwoord en duurzaam beheer en ter beschikkingstelling van de aan ons toevertrouwde archieven en collecties.

Jos Wienen
voorzitter van het bestuur van het Noord-Hollands Archief
 burgemeester van Haarlem

Lieuwe Zoodma
directeur Noord-Hollands Archief

Inhoud

- 7 I Bestuur en Beleid
- 11 II Betrouwbare partner voor overheden
 - Voorlichting en advisering
 - Toezicht
 - e-Depot
- 15 III Stap voor stap naar nieuwe vormen van dienstverlening
 - Bezoekersaantallen en dienstverlening
 - Activiteiten
 - Communicatie
 - Educatie
- 25 IV Collecties vormen en beheren
 - Toegankelijkheid
 - Preventie en conservering
 - Depotcapaciteit
 - Historisch Archief Haarlemmermeer
- 31 V Samen bouwen
 - Organisatie en personeelontwikkeling
 - Ondernemingsraad
 - Duurzaamheid
 - Gebouwen
- 34 Samenvatting jaarrekening

I. Bestuur en beleid

Het Noord-Hollands Archief is een gemeenschappelijke regeling van de rijksoverheid (ministerie van OCW), de gemeente Haarlem en de gemeente Velsen. Het Noord-Hollands Archief heeft dienstverleningsovereenkomsten afgesloten met de provincie Noord-Holland en met de gemeenten Aalsmeer, Beverwijk, Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Uithoorn en Zandvoort. Verder is de directeur van het Noord-Hollands Archief benoemd als archivaris bij de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK), de Omgevingsdienst IJmond (OD IJmond), de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG), de gemeenschappelijke belastingdienst Cocensus en het Recreatieschap Spaarnwoude. Tot slot beheert het Noord-Hollands Archief een aantal in zijn werkingsgebied gelegen polderarchieven voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Het algemeen bestuur (AB) van het Noord-Holland Archief bestaat uit zes leden: drie leden namens de rijksoverheid, benoemd door de minister van OCW, twee leden namens de gemeente Haarlem, waaronder qualitate qua de burgemeester van Haarlem als voorzitter en één lid namens de gemeente Velsen.

Per 1 januari 2018 kende het bestuur de volgende samenstelling:

■ mw. B.J. (Boudien) Glashouwer RE RI CISA	Rijk/OCW
■ mw. drs. M.L. (Margreeth) Pop-Jansen	Rijk/OCW
■ dhr. drs. C. (Cornelis) Mooij	Rijk/OCW
■ wethouder Cultuur, dhr. R.G. (Robert) te Beest	gemeente Velsen
■ wethouder Cultuur, dhr. drs. J. (Jur) Botter MBA	gemeente Haarlem
■ burgemeester, dhr. drs. J. (Jos) Wienen (voorzitter)	gemeente Haarlem

Als secretaris van het bestuur trad op dhr. drs. L. (Lieuwe) Zoodsma, directeur van het Noord-Hollands Archief.

Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit 3 leden: de voorzitter, dhr. drs. J. Wienen, het vertegenwoordigend rijksbestuurslid, dhr. drs. C. Mooij en de vertegenwoordigende wethouder van de gemeente Velsen, dhr. R.G. te Beest.

In de raadsvergadering van de gemeente Velsen van 15 januari 2018 trad de Velsense wethouder van Cultuur R. te Beest terug. Zijn plaats werd op de AB-vergadering van 11 april 2018 ingenomen door wethouder Ronald Vennik.

Mw. drs. M.L. Pop-Jansen trad na 9.5 jaar terug als rijksbestuurslid. Zij werd tijdens de AB-vergadering van 11 april 2018 door de voorzitter bedankt voor haar jarenlange inzet en betrokkenheid.

In haar plaats werd per 1 september door de minister van OCW benoemd mw. drs. M.J.C. Heermans, voormalig burgemeester van de gemeente Heemstede.

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 traden voor de gemeenten Haarlem en Velsen nieuwe wethouders van Cultuur aan. Voor de gemeente Haarlem werd dat wethouder mw. drs. M. Th. (Marie-Thérese) Meijs en voor de gemeente Velsen wethouder dhr. R.J. (Jeroen) Verwoort.

Het verslagjaar 2018 vormt het tweede jaar van de beleidsperiode van het meerjarenbeleidsplan 2017-2020. In 2019 staat een tussenevaluatie gepland voor de eerste twee jaar.

De vergadering van het Convent van directeuren van het Nationaal Archief en de RHC's van 18/19 juni 2018 in Leeuwarden bleek een historische bijeenkomst. Tijdens dit Convent werd een brief van de minister van OCW verspreid waarin deze aangaf dat het Rijk/OCW zich op termijn wil terugtrekken uit de gemeenschappelijke regelingen met de RHC's. Samen met de andere RHC's werd in 2018 gewerkt aan het opstellen van een gemeenschappelijke notitie voor de minister, die als eerste uitgangspunt kan dienen bij de gesprekken rondom het voornemen tot uittreding.

Belangrijke actielijnen en acties uit het meerjarenbeleidsplan die in 2018 centraal stonden waren de ontwikkeling en implementatie van het e-Depot en meer in het algemeen de duurzame digitale informatievoorziening. Verder is er veel werk verricht bij de aanpassing van de fysieke dienstverlening op beide locaties ten gunste van de verdere ontwikkeling van de digitale dienstverlening en de daarmee samenhangende verbouwing van de locatie Janskerk.

Manuscript van Willem Procurator van de abdij van Egmond, 1332. Hierin wordt voor het eerst de bouw en inwijding van de Janskerk in 1318 genoemd. Was te zien in de tentoonstelling '700 jaar bewaard. Tentoonstelling over de Janskerk'.

II. Betrouwbare partner voor overheden

Voorlichting en advisering

Het Noord-Hollands Archief adviseert aangesloten overheidsorganisaties over digitaal archiveren en helpt zo om overheidsinformatie al vanaf het moment dat deze wordt aangemaakt, duurzaam en betrouwbaar te houden. In regiobijeenkomsten nodigt het Noord-Hollands Archief haar partners uit om *highlights* uit de regio met elkaar te delen én om elkaar te spreken. Om extra aandacht te geven aan inhoudelijke onderwerpen die van belang zijn voor zorgdragers zijn er aparte themasessies. In 2018 passeerden de volgende drie thema's de revue: het gebruik van kwaliteitssystemen, het handboek vervanging en de toepassing van een hotspotmonitor voor historische gebeurtenissen van bijzonder belang. Daarnaast was er in adviseursbijeenkomsten ruimte om actuele ontwikkelingen rondom het e-Depot te bespreken, zoals het ontwerp en gebruik van een exporttool voor het omvormen van data uit een document management systeem naar een voor het e-Depot bruikbare vorm.

Toezicht

De toezichtstaken die het Noord-Hollands Archief uitoefent in het kader van lid 2 van artikel 32 van de Archiefwet 1995 werden in 2018 op de volgende manieren uitgevoerd:

- Van de aangesloten gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en de provincie Noord-Holland zijn afwisselend beknopte en uitgebreide verslagen gemaakt. Bij de uitgebreide verslagen is gebruik gemaakt van Kritische Prestatie Indicatoren. Deze KPI's vormen een referentiekader om te toetsen of een gemeente of gemeenschappelijke regeling voldoet aan archiefwet- en regelgeving. Ze vormen de basis voor het jaarverslag van de archivaris aan de bestuurders van gemeenten of gemeenschappelijke regelingen. Op hun beurt verantwoorden de colleges van burgemeester en wethouders zich hiermee aan de gemeenteraden. Het interbestuurlijk toezicht van de provincie baseert haar toezicht ook op de informatie uit de jaarverslagen. Het jaarverslag is daarmee de belangrijkste bron van informatie in zowel de horizontale als de verticale toezichtketen.
- Het Noord-Hollands Archief was betrokken bij de verificatiegesprekken, die door de provincie Noord-Holland zijn ingesteld in het kader van het interbestuurlijk toezicht.
- Er is toezicht gehouden op de goede, geordende en toegankelijke staat van de archiefbescheiden in de fase voorafgaand aan de overbrenging (begeleiden inventarisatie, controle inventaris en materiële staat).
- Verschillende organisaties kregen advies over archiefwettelijke onderwerpen.
- De gemeentearchivaris heeft in 2018 een positief advies voor vervanging aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeenten Bloemendaal, Haarlemmermeer, Heemstede, Uithoorn en Velsen afgegeven. Ook is het papieren archief van de Werkorganisatie BUCH, afdeling Vergunning, Toezicht en Handhaving, vervangen door een digitaal archief.

Essay 'Haarlem cultuurstad van alle tijden' door Lieuwe Zoodma voor 'Haarlem viert cultuur met tekeningen van Thé Tjong-Khing.

Ten slotte heeft het Noord-Hollands Archief de vernietigingslijsten voor aangesloten overheidsorganisaties beoordeeld en is in 2018 het project Hotspotmonitor gestart.

e-Depot

De Regionale Historische Centra (RHC's) maken gebruik van de digitale infrastructuur van het Nationaal Archief. Deze digitale infrastructuur is ontwikkeld voor de rijkscollectie, waar de RHC's een gedeelte van beheren. Tussen de RHC's en het Nationaal Archief is de afspraak gemaakt dat ook andere overheidsorganisaties onder bepaalde voorwaarden gebruik kunnen maken van deze infrastructuur. Om het gebruik van deze infrastructuur te testen en voor te bereiden zijn er aansluitprojecten en pilots met onze partners opgestart. De nadruk ligt op trajecten rondom het overbrengen van (overheids)informatie van zorgdragers.

Aansluitprojecten in voorbereiding 2018

Organisatie	Doel
Provincie-Noord-Holland	Overplaatsen van digitaal openbaar archief uit het systeem van de provincie naar het e-Depot

Lopende pilots in 2018

Organisatie	Doel
Noord-Hollands Archief	Aansluiten van het zaakstelsel op het e-Depot en adviseren over de juiste manier van digitaal archiveren

Pilots afgerond in 2018

Organisatie	Doel
Erfgoed Leiden en Omstreken	Overplaatsen van ruimtelijke plannen naar het e-Depot
Gemeente Velsen	Overplaatsen van ruimtelijke plannen naar het e-Depot

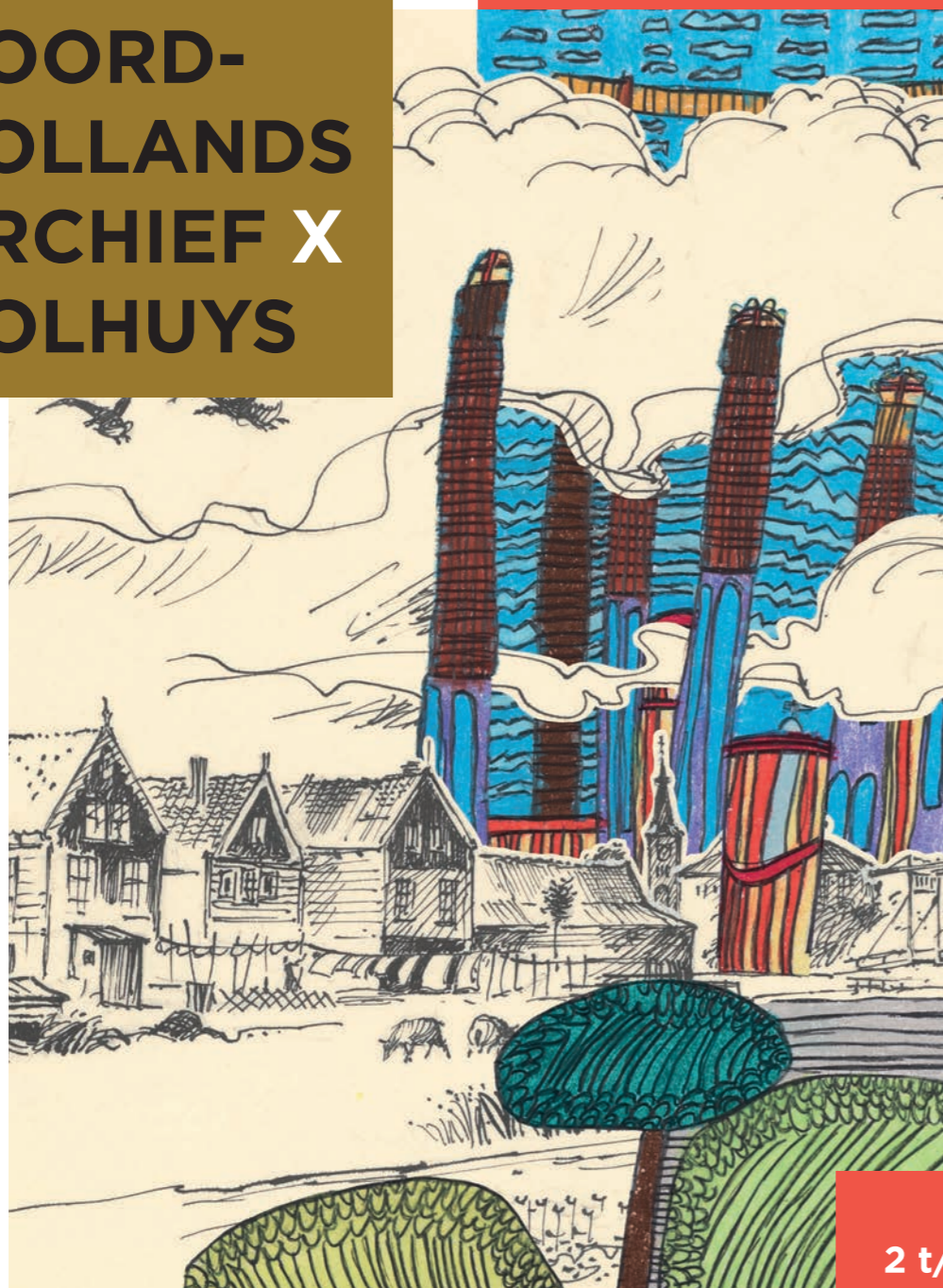
Naast de pilots en aansluitingen heeft het Noord-Hollands Archief invulling gegeven aan onderdelen die de e-Depotontwikkeling ondersteunen. Zo werkte het Noord-Hollands Archief samen met andere RHC's aan preservatie, een vernieuwd metadatamodel, ketenarchitecturen en processen voor de opname van digitaal en gedigitaliseerd materiaal in het e-Depot. Tevens is de manier om via de Noord-Hollands Archief-website overgebrachte informatie te benaderen in het e-Depot verder verfijnd.

De gemaakte stappen zijn echter minder groot dan gewenst, daarom wordt er vanaf 2019 gewerkt aan een uitbreiding van de bemanning van de desbetreffende afdeling om voldoende service te kunnen bieden. Met ingang van 2019 wordt van alle deelnemende overheden een financiële bijdrage voor de digitale informatievoorziening gevraagd.

Studiezaal in de Janskerk

KUNSTLIJN NOORD- HOLLANDS ARCHIEF X DOLHUYS

2 t/m 9
november

noord-hollands archief

III. Stap voor stap naar nieuwe vormen van dienstverlening

Bezoekersaantallen en dienstverlening

Het aantal bezoekers aan de studiezalen op de Jansstraat en op de Kleine Houtweg is in 2018 (met 1,3 % ten opzichte van 2017) gedaald. Daarentegen zijn de bezoeken aan de historische Janskerk met 21% gestegen; de zomertentoonstelling trok in combinatie met de Open Monumentendagen 5.410 bezoekers.

De website van het Noord-Hollands Archief is 394.610 keer bezocht. Er is een jaarlijks stijgend aantal bezoeken te constateren. Daarnaast vindt veel onderzoek in de bronnen van het Noord-Hollands Archief plaats via de landelijke platforms WieWasWie voor genealogische gegevens, Archieven.nl, open archieven, Archives Portal Europe, Europeana en Delpher.

Bezoekers en dienstverlening: overzichten in tabellen

	2018	2017
Studiezalen		
bezoeken	6.569	6.440
bezoekers	2.473	2.505
Janskerk	19.722	16.314
waarvan scholieren	1.364	1.604
Website NHA		
bezoeken	394.610	299.544
bezoekers	223.488	166.156
Website Krantenvier		
bezoeken	203.212	208.856
bezoekers	141.591	143.435
WieWasWie		
bezoeken	776.914	816.630
bezoekers	172.458	162.917
Geschiedenislokaal		
bezoeken	28.410	13.988
bezoekers	23.898	11.213

Over de platforms

WieWasWie	platform voor historisch persoonsonderzoek
Archieven.nl	platform (van firma De Ree) voor doorzoeken van archieven en collecties van 86 archieforganisaties
Open Archieven	platform om genealogische gegevens van Nederlandse en Belgische archieven te doorzoeken op basis van open data
Archives Portal Europe / Archieven Portaal Europa	platform met toegang tot informatie over het archiefmateriaal van verschillende Europese landen, plus informatie over archiefinstellingen verspreid over het hele continent
Europeana Collecties	biedt toegang tot meer dan 50 miljoen gedigitaliseerde items - boeken, muziek, kunst en meer - met geavanceerde zoek- en filterfuncties
Delpher	platform voor doorzoeken van 60 miljoen Nederlandse kranten, boeken en tijdschriften

Concentratie dienstverlening

Vanwege de toenemende raadpleging van de digitale bronnen op de website en het afnemende aantal bezoekers in de afgelopen jaren is het besluit genomen over te gaan tot concentratie van de fysieke dienstverlening op de locatie Janskerk in de Jansstraat. Het jaar 2018 was daarom het laatste jaar dat het Noord-Hollands Archief het publiek bediende vanuit twee studiezalen, een in de Janskerk en een op de Kleine Houtweg. Vanaf januari 2019 heeft het Noord-Hollands Archief één studiezaal. Alle dienstverlening in fysieke bronnen vindt dan plaats op de studiezaal in de Janskerk. Uiteraard kunnen bezoekers, indien dienstverlening op maat gewenst is, nog steeds terecht bij de locatie Kleine Houtweg.

Bijzonder positief is de waardering voor de snelheid waarmee er op verzoeken wordt gereageerd, en de mate waarin een vraag wordt beantwoord.

Een jaarlijks toenemend aantal vragen vanuit het publiek wordt via mail gesteld. Naast de behoefte aan inzet op de dienstverlening via e-mail blijkt ook de behoefte aan een directe online beantwoording van vragen via een chatfunctie op de website.

Verbetersuggesties van het publiek liggen op het vlak van meer bronnen online en een verbetering van de zoekfunctie van de website.

Digitale dienstverlening

Naast de voorbereidingen op de dienstverlening vanuit één studiezaal heeft het Noord-Hollands Archief volop ingezet op de digitale dienstverlening en digitalisering van bronnen.

Eind 2018 is een interne scanstraat gestart om de digitaliseringsvragen vanuit 'Scannen op Verzoek' op te vangen. Voor het 'Scannen op Verzoek' als dienst aan het publiek was in 2018 onverminderd belangstelling. Het aantal scanverzoeken steeg van 967 in 2017 naar 1.092 in 2018.

In november 2018 is een chat-pilot afgerond. Op drie momenten in de week konden bezoekers via de chat vragen stellen aan een medewerker van het Noord-Hollands Archief. De evaluatie van de pilot was positief. Daarom wordt vanaf 2019 de chatdienst als vaste dienst aangeboden.

Het Noord-Hollands Archief is deel gaan nemen in Wat Staat Daer, een online oefenomgeving voor het lezen van oud schrift. Deze is met meerdere archiefinstellingen opgezet.

Alle archieftoegangen en nadere toegangen zijn als open data beschikbaar.

In 2018 ging het NHALab van start, waarin het op nieuwe wijze toegankelijk maken van de collecties centraal staat. Een van de plannen is om de handgeschreven documenten op woordniveau doorzoekbaar te maken met handschriftherkenningstechnieken (HTR). In 2018 werd hiervoor samen met het Nationaal Archief en het Europese programma Transkribus een pilot uitgevoerd. De uitkomsten daarvan zijn hoopgevend, de hoeveelheid door de computer gemaakte fouten bij het geautomatiseerd transcriberen van de teksten neemt voortdurend af. Inmiddels is een vervolgtarief gestart voor de jaren 2019-2020, waarin aanzienlijk wordt opgeschaald.

In 2018 is het Noord-Hollands Archief daarnaast aan de slag gegaan om met behulp van het publiek, via het crowdsourcingplatform HetVolk.nl, zogenaamde camerastandpunten vast te leggen van de fotocollecties. Door te lokaliseren waar de fotograaf stond en welke kant hij of zij opkeek, ontstaan er straks nieuwe presentatie- en zoekmogelijkheden. Dankzij de vele vrijwilligers kon Hier! Haarlem (glasnegatieven Historische Vereniging) al worden voltooid. Hier! Haarlem (de foto's van Baruch, 1920-1936), Hier! Haarlem (Zilver Rupe 1950-1970) en Hier! Heemstede (glasnegatieven 1920-1940) zijn bijna voltooid.

Voorop in de dienstverlening staat dat de archieven en collecties makkelijk doorzocht kunnen worden. Dit kwam ook duidelijk naar voren uit het publieksonderzoek dat eerder in 2017 is doorgevoerd.

W.M. Silver Rupe, Haarlem, Grote Houtstraat, 1962.

Activiteiten

Het was een bijzonder jaar voor het Noord-Hollands Archief door het 700-jarige jubileum van de publiekslocatie, de Janskerk. Rond dit jubileum werd een speciaal programma opgesteld. De zomertentoonstelling maakte deel uit van dit programma, evenals de presentatie van de website 700 jaar Janskerk, een Ridderbal voor de jongste bezoekers en een Historisch Café. Gedurende het jaar werd nog vier keer een Historisch Café georganiseerd in samenwerking met de Historische Vereniging Haarlem, de Stichting Historisch Schoten, Museum Haarlem en de Stichting Vrienden van het Noord-Hollands Archief.

Publieksactiviteiten in 2018

Eigen tentoonstellingen

- Zomertentoonstelling '700 jaar bewaard - tentoonstelling over de Janskerk'
- Tentoonstelling 'NIEUW' met aanwinsten voor de Provinciale Atlas Noord-Holland vanaf 2015-2017

Tentoonstellingen in samenwerking met derden

- 'Coornhert als prentmaker en inspirator van kunstenaars' i.s.m. Stichting Coornhertjaar 2018
- 'Willem van Heijthuijsen' i.s.m. de Stichting Hofje van Willem van Heijthuijsen
- 'Onder het Staal' in het kader van de collectie Provinciale Atlas Noord Holland i.s.m. en bij Huis van Hilde in Castricum
- 'Kunstlijn' i.s.m. Het Dolhuys

Tentoonstellingen van derden

- 'Art Triangle' In Europa, KZOD (Kunst zij ons doel)
- 'Place du tertre' met werken van de Janskerk, KZOD
- 'Kunst uit de zorg', Elisabeth von Thüringenfonds
- 'Boeiend kijkspel', Fotogroep Haarlem

Overige activiteiten

- Overdracht archief prof. dr. P.J. Bouman
- Overdracht provinciale archieven uit de periode 1989 – 1998
- Opening jubileumjaar 700 jaar Janskerk
- Jonge Historici over 'De macht van taal' en 'In naam van God: religieus geweld'
- 'Familiageschiedenis in de buurt' met het CBG-Centrum voor familiageschiedenis
- Familiedag tijdens de zomertentoonstelling
- Open Monumentendagen
- Geschiedenisfestival met lezingen van Jos Wienen, Wieteke van Zeil, Luc Panhuysen en Anja van Zalinge
- Boekpresentatie Barbara Kooij 'Het beleg van Haarlem'
- Ridderbal voor jonge bezoekers
- Presentatie website '700 jaar Janskerk'
- Bierwandelingen

- Experten-bijeenkomsten Hotspotmonitor
- Verjaardag van Haarlem
- Boekpresentatie George Moormann 'Een frisse blik'
- Haarlem viert cultuur – essay
- Symposium Stichting Vrienden van het Noord-Hollands Archief

Opening van het jubileumjaar '700 jaar Janskerk' in de Commandeurszaal.

Activiteiten van derden in de Janskerk

- Concerten Wings Ensemble
- Concert Haarlems Klein Koor
- Concert Olivier Boekhoorn
- Concert Puisque Tout Passe
- Concert Barbers & Bishops
- Concerten Les Mouchérons
- Korenlint
- Bijeenkomsten Rotary Haarlem
- Bijeenkomsten Stichting Literair Haarlem

- Bijeenkomst van het Coornhert Lyceum
- Concerten Die Haerlemsche Muysckamer
- Dichtlijn
- Diverse rondleidingen voor onder meer de Vereniging Oostzaan en Omstreken, team archieven Gemeente Haarlem, Probusclub Kennemerland 1985, vrijwilligers RIBW (Regionale Instelling voor Beschermende Woonvormen)
- Lezing 'Coornhert als prentmaker en inspirator van kunstenaars' door Wim Cerutti in het kader van het Coornhertjaar
- Symposium 100 jaar GGD
- Hofjesbridge
- Jubileum 10 jaar Hofjeskrant
- Bijeenkomst Stadsklooster Haarlem
- Heraldische Markt
- Urban trail
- Gastcollege studenten InHolland
- Bijeenkomst Société Pim Mulier
- Pubquiz verjaardag van Haarlem van Historische Vereniging Haerlem
- Theaterstuk 'Hof van Holland' van Theater Kwezel

'700 jaar bewaard – tentoonstelling over de Janskerk'

De zomertentoonstelling van 2018 stond geheel in het teken van de Janskerk, die 700 jaar geleden is voltooid. Samen met het Haarlemse ontwerpbureau Perspekt werd een presentatie ontwikkeld waarbij mensen aan de hand van enkele vignettes op panelen, kaarten op grote tapijten, objecten in vitrines en een enorme reproductie van een werk van Geertgen tot Sint-Jan boven het koorhek mee werden genomen door de tijd heen. De verhalen en objecten vertelden het verhaal van de kerk, welke verschillende functies deze heeft gehad door de zeven eeuwen heen en wie de mensen waren die hier leefden, werkten en kwamen. Ondanks de hete zomer kwamen er naar schatting 5.410 bezoekers op de tentoonstelling af. Uit onderzoek naar de bezoekers en hun waardering bleek dat de tentoonstelling een gemiddeld cijfer van 7,8 kreeg.

Communicatie

Het Noord-Hollands Archief heeft ook in 2018 ingezet op social media. Op Twitter, Facebook en Instagram zijn zowel achtergrondverhalen over de collecties te vinden alsook aankondigingen en korte berichten over activiteiten en tentoonstellingen die in de Janskerk worden georganiseerd. Het aantal volgers steeg gelijkmatig (eind 2018 Instagram: 1030, Twitter 3877, Facebook 2245).

Het magazine *Uitgelicht* is twee keer uitgegeven en naar alle donateurs van de Stichting Vrienden van het Noord-Hollands Archief en abonnees verstuurd. De voorjaarsuitgave was een jubileumeditie ter ere van 700 jaar Janskerk met berichten en achtergronden over het historische gebouw. De tweede editie in 2018 verscheen op de verjaardag van Haarlem op 23 november. Hierin werd bijzondere aandacht besteed aan het stadsrecht van Haarlem door een interview met wethouder van Cultuur Marie-Thérèse Meijs en een bericht van de restauratieadviseur over nieuw onderzoek naar het perkament waar het stadsrecht op is geschreven. Een aantal artikelen uit het magazine is ook terug te lezen op de website van het Noord-Hollands Archief.

Maandelijks wordt een digitale nieuwsbrief aan de 2600 abonnees (eind 2018) verzonden en er wordt een extra nieuwsbrief voor de personeelsleden gemaakt. Regelmatig verschijnen er in 2018 artikelen in het *Haarlems Dagblad*. Bijvoorbeeld over de opening van het jubileumjaar, de zomertentoonstelling, en het Ridderbal voor de jonge bezoekers.

Educatie

In 2018 kwamen er wederom een groot aantal leerlingen van het primair en voortgezet onderwijs en studenten op bezoek bij het archief. Er zijn op maat opdrachten ontwikkeld en uitgevoerd met betrekking tot onder meer de wetenschapsarchieven en het archief van het Hofje van Staats en Noblet. Aan het Geschiedenislokaal 023 is op verzoek van docenten een thema en begeleidende opdracht toegevoegd: 'Joods Haarlem'.

Daarnaast heeft het Noord-Hollands Archief hard gewerkt aan nieuwe educatieve programma's gericht op nieuwe doelgroepen. Het programma 'Buiten de lijnen', een educatieproject in samenwerking met Bibliotheek Zuid-Kennemerland, richt zich op kleuters. Hierin staat de kennismaking met het archief en kunstboeken centraal. Het programma 'GIF it away', waarbij leerlingen met historisch materiaal bewegende beelden maken, is tot stand gebracht met het oog op vmbo-leerlingen.

In totaal brachten 1.285 leerlingen een bezoek aan de Janskerk (1.640 in 2017). De terugloop van het aantal educatieve bezoekers is het resultaat van de beëindiging van het populaire programma 'Stappen in de stad' – een mobiele applicatie van grote culturele instellingen in Haarlem. Er waren helaas geen financiële middelen beschikbaar om de applicatie van een update te voorzien.

Provinciale Atlas Noord-Holland

Het Noord-Hollands Archief beheert en presenteert voor de provincie Noord-Holland de collectie Provinciale Atlas Noord-Holland met circa 82.000 tekeningen, prenten, kaarten en foto's die de ontwikkeling en verandering van Noord-Holland sinds de 16e eeuw laten zien. Jaarlijks wordt de collectie uitgebreid door nieuwe aanwinsten, schenkingen en de foto-opdracht.

In februari werd er voor het eerst een overzichtstentoonstelling georganiseerd in de Janskerk om een selectie van de aanwinsten 2015-2017 te laten zien. Ter gelegenheid van 100 jaar Tata Steel werkte het Noord-Hollands Archief samen met het Huis van Hilde in Castricum aan een tentoonstelling om het verhaal van de hoogovens te vertellen. Door afbeeldingen, teksten en objecten uit beide collecties te laten zien werd getoond hoe het landschap in 100 jaar veranderde en wat er allemaal in de bodem is gevonden. De tentoonstelling is door 8797 mensen bezocht.

Fotograaf Ahmet Polat leverde voor de jaarlijkse foto-opdracht beeldmateriaal en een film over het onderwerp 'Energietransities'. De volgende opdracht is aan Claudius Schulze toegekend rond het onderwerp 'Biodiversiteit'. Beeld en film zijn in mei 2019 beschikbaar.

Oneindig Noord-Holland

Sinds maart 2018 is de Stichting Oneindig Noord-Holland ook op de Jansstraat gehuisvest. De stichting brengt cultureel erfgoed van de provincie Noord-Holland door een verhalenplatform, het aanbieden van routes en door evenementen dichterbij de mensen. Door de vele raakvlakken wordt er ook samengewerkt met het team presentatie van het Noord-Hollands Archief.

Studenten geschiedenis van de Universiteit Utrecht krijgen uitleg over de wetenschapsarchieven.

IV. Collecties vormen en beheren

Toegankelijkheid

Een van de kernprocessen van het archiefbeheer is het toegankelijk maken van archieven en collecties. De archieftoegangen zijn te raadplegen via de website van het Noord-Hollands Archief www.noord-hollandsarchief.nl en via www.archieven.nl.

In 2018 zijn 61 inventarissen of plaatsingslijsten verschenen, inclusief 23 aanvullingen op al bestaande inventarissen/plaatsingslijsten. Deze zijn gemaakt door medewerkers van het Noord-Hollands Archief, door derden en door vrijwilligers onder begeleiding van het Noord-Hollands Archief. In totaal is 492 meter archieven toegankelijk gemaakt.

Preventie en conservering

Het Noord-Hollands Archief draagt zorg voor een goed materieel beheer van archieven en collecties. Deze worden voor binnenkomst gecontroleerd en waar mogelijk materieel verzorgd. In 2018 is daarnaast ongeveer 250 meter archiefmateriaal beter verpakt en geëtiketteerd. Onder meer delen van het archief van Arrondissementsrechtbank Amsterdam en het archief van NZH en rechtsvoorgangers te Haarlem zijn omgepakt. Het archief van Huwelijksbijlagen van de burgerlijke stand van gemeenten in het arrondissement Amsterdam is ter voorbereiding van digitalisering gevakt en voorzien van een betere verpakking.

Projecten preventie en conservering in 2018

- Doorlopende controle van het klimaat en de reinheid van de depots op de Kleine Houtweg en de Jansstraat
- Materiële verzorging van de aanwinsten van de Kennemer Atlas en Provinciale Atlas
- Doorlopende conservering van de collecties van de Oude Boekerij
- De fotoalbums van de Kennemer Atlas zijn alle in dozen geborgen en voorzien van de correcte objectnummers
- Ook de XL-formaten van de Kennemer Atlas zijn voorzien van een betere berging
- Verpakking beeldmateriaal van de Collectie Jacobus van Looy - meer dan 700 tekeningen - op formaat en op nummer
- Voorbereiding van bruiklenen o.a. aan het Rijksmuseum Amsterdam, National Gallery of Ireland (Dublin), Frans Hals Museum, Nationaal Monument Kamp Vught, Museum voor Religieuze Kunst Uden
- Medewerking aan tentoonstellingen in de Commandeurszaal waarbij 79 objecten uit de eigen collecties werden voorbereid
- In samenwerking met collega's zijn wekelijks stukken voorbereid voor het scannen op verzoek programma
- Samen met het Nationaal Archief is de publicatie Spoorloos, over het bekijken, beoordelen, en behandelen van schimmel tot stand gekomen. Ook werd een presentatie gehouden over dit

'De Heilige Maagschap' (circa 1465) van Geertgen tot Sint Jans gedrukt op doek in de Janskerk voor de tentoonstelling '700 jaar bewaard. Tentoonstelling over de Janskerk'

onderwerp tijdens een symposium over microbiologische aantasting van erfgoed in Coimbra, Portugal

Archiefcollectie

Het Noord-Hollands Archief heeft in 2018 1.255,00 strekkende meter archieven verworven. Onderverdeeld in 1.179,35 strekkende meter van overheden en 75,65 strekkende meter van particuliere organisaties en personen. In 2018 werd geen archief in beheer overgedragen.

Beeldcollectie

Het Noord-Hollands Archief heeft in 2018 in totaal 166 objecten verworven voor de beeldcollectie door schenking, overbrenging of aankoop.

Nieuwe aanwinsten en Bruiklenen van de Beeldcollecties in 2018

Provinciale Atlas:

- In 2018 zijn 103 afbeeldingen verworven, zoals prenten en tekeningen
- In totaal zijn er 41 objecten in bruikleen gegeven

Overige Collecties

- Collectie Losse Aanwinsten: 532 items toegevoegd
- Collectie Jet Slagter – Wieringa; Stukken betreffende o.a. Landgoed Kareol, Bloemendaal en Overveen. Omvang ca 1,5 meter
- Collectie J.G. Boegschoten; objecten, o.a. glasnegatieven en foto's van dhr. H. Boegschoten, tuinman op landgoed Kareol. Omvang ca. 0,5 meter

Verworven Audiovisuele collectie 2018

- Collectie films, dvd's en videobanden van dhr. A. Jansen over diverse onderwerpen, o.a. over glas in lood en diverse locaties, onder meer Texel, Haarlem en Andijk.

Bruiklenen van de Provinciale Collectie in 2018

- Huis van Hilde in Castricum - Tentoonstelling 'Onder het Staal'
- Tentoonstelling Kunstlijn 2018 in Haarlem
- Rijksmuseum Amsterdam – Tentoonstelling 80 jarige oorlog

Bruiklenen van andere collecties in 2018

- National Gallery of Ireland in Dublin – Curious Creatures. Frans Post in Brazil
- Frans Hals Museum – Rendez-vous met Frans Hals
- Frans Hals Museum – tentoonstelling Vereniging Rembrandt

Bibliotheekcollectie

De bibliotheek van het Noord-Hollands Archief werd uitgebreid met 113 aanwinsten. In opdracht

Genodigden wandelen van de Hoofdwacht naar de opening van de tentoonstelling 'Coornhert als prentmaker en inspirator van kunstenaars'.

Theaterstuk 'Hof van Holland' van Theater Kwezel in de Commandeurszaal van de Janskerk.

van de Bibliotheek Zuid-Kennemerland werd 651 uur besteed aan conserverings- en restauratiewerkzaamheden voor de Oude Boekerij.

Depotcapaciteit

Totale depotcapaciteit locatie Jansstraat: 12,8 km

Totale depotcapaciteit locatie Kleine Houtweg: 43,2 km

Gebruikte depotcapaciteit locatie Jansstraat: 11,7 km

Gebruikte depotcapaciteit locatie Kleine Houtweg: 39 km

Gedigitaliseerd in 2018

- 867 inventarisnummers uit notariële archieven van de gemeenten Aalsmeer, Uitgeest, Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Uitgeest en Uithoorn. Deze zijn gedigitaliseerd in het kader en op kosten van werkpakket 3 van het programma Digitale Taken Rijksarchieven.
- 1092 inventarisnummers via Scannen op Verzoek
- 22.000 overlijdensaktes Burgerlijke Stand, 1951-1960, zijn online beschikbaar gekomen.
- de notariële akten van Haarlem 1871-1915 en de geboorteaktes van alle deelnemende gemeenten tot 1912 zijn in 2018 online beschikbaar gekomen.

Historisch Archief Haarlemmermeer

Aan de studiezaal in Hoofddorp zijn 77 (2018: 78) bezoeken gebracht.

Digitalisering

Er zijn 29 inventarisnummers uit archieven van Haarlemmermeer gedigitaliseerd via Scannen op Verzoek. Op verzoek van de gemeente Haarlemmermeer zijn 11 inventarisnummers gedigitaliseerd en online gepubliceerd.

Ann Demeester, directrice van het Frans Hals Museum, bij de fotoshoot voor de jubileumuitgave van het magazine 'Uitgelicht'

700 JAAR BEWAARD

Tentoonstelling over de Janskerk

22 juni - 9 sept • ma-vr, 9:00 - 17:00 • Gratis Entree / Free Entry

noord-hollands archief

V. Samen bouwen

Organisatie en personeelsontwikkeling

Het NHA zet met zijn personeelsbeleid in op het zogenaamde nieuwe werken. Onderdeel daarvan is om waar mogelijk tijd- en plaats onafhankelijk te werken. Deze flexibiliteit biedt veel mogelijkheden voor een efficiënte bedrijfsvoering en maakt voor de medewerkers een goede balans mogelijk tussen werk en privé. Een voorbeeld hiervan is de chatdienst die in 2018 is gestart die ook in de avonden beschikbaar is.

Functieboek

Sinds 2018 bestaan de nieuwe generieke functieprofielen. Het functieboek werd in 2017 opgesteld door het MT in samenwerking met BuitenhkPlus. Bij de ontwikkeling naar meer digitale taken en de veranderingen waar het Noord-Hollands Archief steeds mee te maken heeft, heeft het functieboek in 2018 zijn meerwaarde al laten zien. Het biedt een functioneel kader waar steeds op terug gevallen kan worden.

Cao en arbeidsrecht

In 2018 is het Noord-Hollands Archief gestart met de eerste stappen voor de realisatie van de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra). De Wnra regelt dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde rechten en plichten krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. Het bestuur heeft ingestemd om de cao CAR/UWO te blijven volgen. Het bestuur is eveneens akkoord met de vorming van de cao Gemeenten door de VNG. De cao Gemeenten is de herschreven CAR/UWO in aansluiting op het Burgerlijk Wetboek en de Ambtenarenwet. De cao Gemeenten wordt op grond van de Wet op de Cao samen met de omvorming van de lokale regelingen naar een lokaal personeelshandboek in de loop van 2019 ter vaststelling voorgelegd aan het bestuur.

Generatiepact

Het bestuur bereikte overeenstemming over de generatiepactregeling. Naar verwachting gaan 8 mensen gebruik maken van deze regeling. Het generatiepact biedt oudere werknemers de mogelijkheid om minder te gaan werken en jongeren de kans op werk. Hierdoor blijven oudere werknemers duurzaam inzetbaar tot aan hun pensioen.

Formatieve bezetting

Op 31 december 2018 was de bezetting 37,68 fte (31 december 2017: 39,57 fte). Er waren in totaal 42 medewerkers. In 2018 werd aan vijf medewerkers ontslag verleend. Er kwamen vier nieuwe medewerkers in dienst.

Ingehuurde krachten, stagiaires en werkervaringsplaatsen

In 2018 werden diverse medewerkers ingehuurd, zoals een medewerker voor de receptie en een

assistent archieven en collecties. Gedurende het jaar zijn er op diverse momenten medewerkers van Paswerk ingezet voor diverse projecten. Daarnaast zijn er veel scholieren en studenten voor een korte kennismakingsstage geweest.

Vrijwilligers

Steeds meer archief- en beeldmateriaal is op namen en/ of trefwoorden toegankelijk dankzij de vele vrijwilligers. Er is hard gewerkt aan het toegankelijk maken van doop- en trouwregisters en Burgerlijke Stand van Haarlem, Velsen en andere bij het Noord-Hollands Archief aangesloten gemeenten. Een langlopend project is de indexering van de strafvonnissen Amsterdam en de Memoires van Successie.

Een groot aantal (740) vrijwilligers werkt online en draagt bij via een van de projecten op het platform Vele Handen of Het Volk.

Noord-Hollands Archief op reis

Conserveringsadviseur Frederike Leffelaar was in september in Coimbra bij de IBBS 2018, een conferentie over 'New Trends in Cultural Heritage Biodeterioration. Experts uit 21 deden hieraan mee. Leffelaar hield een lezing over het beoordelen en behandelen van schimmels op papier.

Conservator beeldcollecties Alexander de Bruin hield in september in Dublin in de National Gallery of Ireland een lezing bij de opening van de tentoonstelling 'Curious Creatures. Frans Post & Brazil' waar de dierentekeningen van de Haarlemse kunstenaar Frans Post uit de collectie van het Noord-Hollands Archief tentoongesteld werden. In 2016/17 waren deze tekeningen in het Rijksmuseum in Amsterdam te zien, samen met opgezette dieren uit het Naturalis Bioversity Center in Leiden.

Directeur Lieuwe Zoodma hield in november bij de 'The 6th International Conference on Electronic Records Management and Technology' (ICERMT 2018), in Taipei, Taiwan, de keynotelezing over 'A new focus on modern electronic record management in the Netherlands'.

Nico Vriend, coördinator publieksprojecten, nam in november deel aan de 'Transkribus User Conference' in Wenen.

Ondernemingsraad

Door zwangerschapsverlof (Stella Mechelse), aftreden (Gerda Houweling) en vertrek (Mirjam Bakker, Erin Jansen) van leden van de OR is er een aantal wisselingen geweest. Per 23 november 2018 bestaat de OR uit Marcel Auwers (voorzitter), Harco Gorter (secretaris) en Bart Blesgraaf.

Overleggen

Er hebben zes reguliere overleggen met de bestuurder plaatsgevonden. Tijdens de overleggen is o.a. gesproken over de onderwerpen organisatieontwikkeling, ARBO, personeelsaangelegenheden en gebouwen. Daarnaast kwam de OR bijeen voor intern overleg. Op 27 augustus vond een Algemene Overlegvergadering plaats, waarbij Boudien Glashouwer als afgevaardigde van het bestuur aanwezig was.

Stichting Vrienden van het Noord-Hollands Archief

De Stichting Vrienden van het Noord-Hollands Archief steunt in brede zin het werk van het Noord-Hollands Archief. Met lezingen en rondleidingen brengt zij het Noord-Hollands Archief bij zoveel mogelijk mensen onder de aandacht. Zij stimuleert verder onderzoek, aankopen en publicaties door bijvoorbeeld financiële steun te geven.

Op 7 maart vond voor de Vrienden een bezoek plaats aan het gebouw van de Haarlemse rederijkerskamer 'Trou moet Blycken', dat na een grote brand in 2014 prachtig hersteld is.

Op 21 september werd het boekje Zevenhonderd jaar Janskerk Haarlem 1328-2018 van de hand van Wim Cerutti gepresenteerd. Tevens kreeg het Noord-Hollands Archief van de Vrienden een keuze van vijf schilderijen cadeau m.b.t. het interieur en exterieur van de Janskerk uit de expositie van KZOD 'Place du Tertre'.

Op 10 december vond het zeer druk bezochte symposium '700 jaar Janskerk Haarlem' plaats. Na afloop hiervan werd aan het Noord-Hollands Archief een schilderij van de Janskerk, vervaardigd door Sander van Walsum, aangeboden.

Een subsidie werd onder meer toegekend voor de realisatie van een vaste opstelling van de collectie Koninklijke Joh. Enschedé op de eerste verdieping van de Janskerk.

De Vrienden werden ook in 2018 voor diverse activiteiten van het Noord-Hollands Archief uitgenodigd en konden een aantal interessante bijeenkomsten bijwonen van het Historisch Café, dat mede georganiseerd wordt door het Noord-Hollands Archief.

Mede dankzij genoemde activiteiten en een actie om nieuwe Vrienden te werven met onder meer het Janskerk-boekje is het aantal donateurs van de stichting weer boven de 300 gestegen. Ter versterking van het stichtingsbestuur traden Sander van Walsum en Annelies Olgers als bestuursleden toe.

Duurzaamheid

Het Noord-Hollands Archief spant zich in om de belasting van het milieu, de leefomgeving en de maatschappij te beperken en, waar mogelijk, zelf een positieve bijdrage te leveren. Zo heeft het Noord-Hollands Archief in 2018 een elektrische bedrijfsauto aangeschaft. Het Noord-Hollands Archief heeft zich in 2015 aangesloten bij Green Key, een organisatie die certificaten toekent aan

bedrijven en instellingen die serieus en controleerbaar bezig zijn met duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. De certificaten worden toegekend in de categorieën brons, zilver en goud. Het Noord-Hollands Archief beschikt sinds 1 januari 2017 over een gouden certificaat voor beide locaties. Ook participeert het Noord-Hollands Archief samen met andere culturele instellingen in Haarlem in het initiatief Haarlem Plastic Vrij, dat de burgers in Haarlem bewust wil maken van plastic afval.

Gebouwen

Op de locatie Kleine Houtweg werd in 2018 een verbouwing afgerond: het depotgebouw is voorzien van energiezuinige ledverlichting en van een nieuw gebouwbeheersysteem, dat de temperatuur en luchtvochtigheid in de depots reguleert. Ook zijn er aanpassingen gedaan om de brandveiligheid in het depotgebouw verder te verhogen. Daarnaast is in samenspraak met het Rijksvastgoedbedrijf (eigenaar van het gebouwencomplex) bepaald dat met ingang van 1 januari 2019 het Noord-Hollands Archief zelf verantwoordelijk wordt voor het onderhoud en de vervanging van technische installaties. Als gevolg hiervan werd in december 2018 een nieuw huurcontract getekend.

Op de locatie Jansstraat is de poort van de Janskerk, die dateert uit 1628, gerestaureerd. In de loop der tijden aangebrachte verflagen zijn verwijderd en het Haarlemse wapenschild is opnieuw gepolychromeerd. Daarnaast is de sluitsteen met het motief van een acanthusblad door een steenhouwer aangevuld en zijn de deuren van een nieuwe verflaag voorzien.

Samenvatting jaarrekening

	2017	2018
Bijdrage overheid	€ 5.481.180	€ 5.616.268
Overige opbrengsten	€ 554.306	€ 603.629
Totaal opbrengsten	€ 6.035.486	€ 6.219.897
Personeelskosten	€ 2.959.140	€ 2.803.862
Directe kotsen	€ 408.213	€ 490.908
Indirecte kosten	€ 2.397.328	€ 2.379.986
Inleg bestemmingsreserve	€ 324.660	€ 419.049
Totaal kosten	€ 6.089.341	€ 6.093.805
Exploitatieresultaat	- € 53.855	€ 126.092

Verjaardag van Haarlem op 23 november 2018. De traditionele taart van het Noord-Hollands Archief wordt aangesneden door burgemeester Jos Wiene.

Noord-Hollands Archief

Postbus 3006

2001 DA Haarlem

(023) 5172700

www.noord-hollandsarchief.nl
info@noord-hollandsarchief.nl
www.facebook.com/nhaarchief
www.twitter.com/nharchief
www.instagram.com/nharchief

